

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Boekholtstraat 10

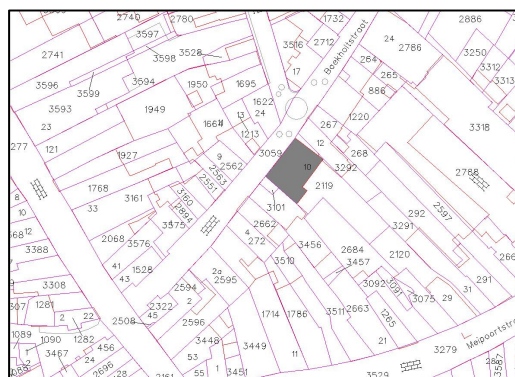
Monumentnummer : GM033

Straat : Boekholtstraat
Huisnummer : 10
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CW

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2119

Naam object : Spaarbank tot Nut van het Algemeen
Bouwjaar : 1862
Bouwstijl : Eclecticisme
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : School/woonhuis
Huidige functie : Woning met garage

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 25-1-2013
Datum aanwijzing : 19-11-2013

Situering

Pand gelegen aan de Boekholtstraat binnen de historische binnenstad van Doesburg nabij de aansluiting van de Heerenstraat. Het pand staat in de rooilijn aan de straat met links achter een poort een wigvormig, doodlopend steegje op eigen terrein.

Hoofdropzet

Vijf vensterassen breed pand met een zijhuis van twee vensterassen breed in zelfde architectuur. Het hoofdgebouw is aan de straat twee bouwlagen hoog en gedekt door een schilddak, aan de tuinzijde één bouwlaag hoog en gedekt met een fors lessenaarsdak. Het voorste deel van het pand heeft een zolder en het geheel is niet onderkelderd.

Historie

De Boekholtstraat is gelegen op de grens van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw en de in 1343 gestichte zuidelijke stadsuitbreiding. De straat wordt gekenmerkt door bebouwing van een of twee lagen met een kap veelal parallel aan de straat, overwegend in gebruik als schuur en opslag, afgewisseld met woonhuizen en panden met de nok haaks op de straat.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het pand is afgaande op de gevelsteen in de voorgevel in 1862 gebouwd. In het eerste kwart van de twintigste eeuw is het linkerdeel van de gevel voorzien van twee openslaande garagedeuren. In 1953 is de bewaarschoolfunctie opgeheven¹ en is het gebouw als woning in gebruik genomen. In 2004 heeft een modernisering van de badkamer en keuken plaatsgevonden.

Exterieur

Het wit gepleisterde symmetrische hoofdgebouw staat op een grijs geverfde plint en heeft op de hoeken pilasters, op de begane grond voorzien van schijnvoegen, op de verdieping vlak gepleisterd. In de rechter pilaster is een hardstenen stichtingssteen ingemetseld met de tekst: "C.W. Baron van Heeckeren, oud 7 jaren 1862". De vensters zijn alle – behalve van de garagedeuren - voorzien van kwartronde bovenhoeken en als schuifvenster met wisseldorpel en hardstenen lekdorpels uitgevoerd. De vensters van de hoge begane grond hebben achtruits ramen, op de verdieping zijn zesruits ramen toegepast en bovendien paumelles en wervels voor verdwenen persiennes. Een geprofileerde cordonlijst scheidt de begane grond en eerste verdieping. In de middelste vensteras is de entree gesitueerd, uitgevoerd met een dubbele, zesvaks voordeur met middennaald en een kalf. Het drieruits bovenlicht is voorzien van vlak glas in gietijzeren roeden. De gevel heeft links twee garagedeuren met zesruits ramen in elke deur en een vierruits bovenlicht.

Rechts van het hoofdgebouw staat een twee vensterassen breed zijhuis met een vergelijkbare gevelopbouw, uitvoering en detaillering als het hoofdgebouw met het verschil dat geen pilaster is toegepast bij de rechter hoek van het gebouw. De gehele gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgelast bestaande uit een architraaf, een vlak fries en een kroonlijst, het geheel is bij de pilasters omgekornist. De schilddaken van het hoofdgebouw en het zijhuis zijn belegd met grijs gesmoorde, oude Hollandse pannen.

---

¹ Mondelinge mededeling eigenaar

Boven de entree van het hoofdgebouw staat een vlak gedekte dakkapel met tweeruits draairamen en een geprofileerde daklijst. De zijwangen zijn met zink bekleed.

De linker zijgevel is net als de voorgevel gepleisterd en op de verdieping voorzien van twee vensters met draairamen, waarin een ruitvormige roedenverdeling. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een geprofileerde bakgoot op klossen.

De vijf vensterassen brede, wit gepleisterde achtergevel van het hoofdgebouw is voorzien van drie maal openslaande, drieruits deuren, alternerend met twee maal vensters met drieruits draairamen. De vensters hebben aan de onderzijde gebakken lekdorpelstenen. Alle gevelopeningen zijn voorzien van kalven waarboven drieruits bovenlichten met gietijzeren roeden en van paumelles ten behoeve van verdwenen persiennes. De gevel wordt beëindigd met een zinken mastgoot en in het dakvlak zijn twee forse vierlichts dakkapellen met lessenaarsdaken aangebracht. Het dak is belegd met grijs gesmoorde oude Hollandse pannen.

De enkellaags uitbouw achter het zijhuis heeft in de wit gepleisterde gevel twee gevelopeningen, uitgevoerd conform de tuingevel van het hoofdgebouw. Links een venster met draairamen, rechts openslaande deuren. De uitbouw wordt afgesloten met een boeiboord en zinken kraal.

De wit gepleisterde, terug liggende achtergevel op de verdieping van het zijhuis heeft een venster met ruitvormig geplaatste roedenverdeling en een klein enkelruits draaivenster. De gevel wordt afgesloten met een boeiboord en een kraal. Het achterste dakschild van het zijhuis is belegd met grijs gesmoorde oude Hollandse dakpannen.

Interieur

Het hoofdgebouw heeft op de begane grond het grondplan van bewaarschool behouden, bestaande uit een centrale gang naar achteren met de opgang naar de bovenwoning van de lerares, waar omheen vier leslokalen zijn gegroepeerd. Ondanks aanpassingen in het gebruik en de afwerking van de vertrekken is deze hoofdopzet goed bewaard gebleven. Vanuit de hal geven paneeldeuren met architraaflijsten toegang tot de garage links en de keuken rechts. Een paneeldeur in het verlengde van de gang geeft toegang tot twee met een doorbraak gekoppelde leslokalen (woonkamer) over de volle breedte van de achterzijde van het huis. Het lokaal linksvoor is reeds in het eerste kwart van de twintigste eeuw in gebruik genomen als garage. De ruimte is gedekt door een ongedecoreerd stucplafond. Een paneeldeur geeft toegang tot het steegje links van het pand. Het lokaal rechtsvoor is in gebruik als keuken. Deze is verbonden met de woonkamer met schuivende, driepaneels suitedeuren met glas in roeden in het middelste vak. Vanuit de lokalen aan de achterzijde geven openslaande deuren met historische spanjoletsluitingen toegang tot de tuin. De deuren hebben een enkel paneel beneden en glas in roeden. De keuken en achterste lokalen zijn voorzien van moderne plafonds en afwerking, de constructie is nergens in het zicht.

De begane grond van het zijhuis wordt binnendoor bereikt via een paneeldeur rechts voor in de keuken en is een ongedeelde ruimte waarin rechts voorin een toilet en een inbouwkast zijn afgescheiden. De constructie is nergens in het zicht. In 2004 is een oudere indeling en de bijbehorende afwerking verwijderd. De linker bouwmuur is voorzien van een drietal vrijgelegde muurtekeningen, daterend uit de gebruikperiode van bewaarschool. De afbeeldingen zijn recent zijn gerestaureerd.

Een steektrap met achtkantige trappaal en gedraaide, houten balusters voert van de hal in het hoofdgebouw naar de eerste verdieping.

De indeling volgt hier de indeling van de begane grond. De trap komt uit op een haaks op de trap gesitueerde overloop parallel aan de straat van waaruit de verschillende vertrekken met paneeldeuren met archtraaflijsten toegankelijk zijn. Een venster links met ruitvormige roeden in de twee draairamen geeft daglicht in de gang. Linksvoor wordt het vertrek met drie vensters van daglicht voorzien. Het is feitelijk een kamer met een toegevoegde antechambre, die oorspronkelijk vanuit de kamer rechtsvoor toegankelijk was. Beide gekoppelde vertrekken zijn voorzien van eenvoudig gedecoreerde stucplafonds. De onderste schuiframen zijn voorzien van houten knoppen. Een opgeklampte deur geeft toegang tot een kast onder de zoldertrap.

De twee vertrekken aan de achterzijde hebben een schuin plafond als gevolg van het lessenaarsdak. De vertrekken zijn volledig met modern plaatmateriaal afgewerkt en krijgen daglicht via vensters met ruitvormig geplaatste roeden in de zijgevels middels forse dakkapellen in het achterste dakvlak.

De gang geeft rechts toegang tot de eerste verdieping van het zijhuis. Dat is een ongedeelde ruimte waarin linksvoor recent met een houten pui voorzien van ruiten een ruimte van twee maal twee meter is afgescheiden. Twee schuifvensters aan de straatzijde zorgen voor de daglichtvoorziening, aan de achterzijde twee draairamen met diagonaal geplaatste roeden. De vloerbalken van de verdwenen zoldervloer en de kapconstructie zijn vanaf de eerste verdieping vrij in het zicht en deze bestaat uit twee gespijkerde Philibertspanten van machinaal gezaagd naaldhout, die gordingen opvangen en zijn ingepend in makelaars, die de nokgording dragen. De twee korte dakschilden worden elk door een half spant en gording opgevangen. Een extra balk tussen de makelaars vangt de krachten naar binnen toe op. De dakvlakken zijn aan de binnenzijde met gipsplaten afgewerkt.

Vanuit de overloop voert een rechte steektrap naar de zolder aan de straatzijde. Hier is de kapconstructie volledig in het zicht en bestaat uit vier grenen dekbalkgebinten die met flieringbalken de sporenkap opvangen. De gebinten zijn van rechts naar links oplopend genummerd met gehakte telmerken, aan de straatzijde met een smalle, aan de achterzijde met een brede steekbeitel ingeslagen. De dwarsschilden worden door halve gebinten opgevangen. Door hardboardbeplating zijn de daksporen aan het zicht onttrokken. De dakkapel aan de straat is aan de binnenzijde met horizontale planken afgewerkt en voorzien van tweeruits draairamen.

Bouwdossiers

- 24-6-2004 : verbouwing (o.a. toilet, garage en indeling rechterdeel)
12-4-2010 : verbouwing rechterdeel begane grond

Literatuur

- Haans, F.A.C., H. J. van Capelleveen, *Beschrijving Boekholtstraat 10 Doesburg*, 6-5-1990 (adviesnr. 112)
- Dane, R. *Doesborgh van verre en nabij. Uit het stadsarchief geput IV*, Doesburg 1987, 46-48

Waardering

Het pand dateert uit 1862 en is gebouwd als bewaarschool en nutsgebouw. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur en de ruimtelijke indeling van het pand in relatie tot de oorspronkelijke functie, de stedenbouwkundig-historische relatie met de verkaveling en de cultuurhistorie van het pand. Daarnaast is de ligging van belang direct aan de straat.

Het object Boekholtstraat 10 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het pand is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van statige pleisterarchitectuur daterend uit het midden van de negentiende eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de grote bijdrage aan de lokaal-topografische situatie.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een historisch school- annex nutsgebouw uit het midden van de negentiende eeuw.